

Kaare Rübner Jørgensen, formand for VEOK, orienterer og kommenterer:

Indhold

1. Svar til biskoppen
2. Den tridentinske messe
3. Sognesammenlægninger i København?
4. Pastoralrådsmøder
5. Nye sexskandaler
6. Paven på kollisionskurs med England

1. Svar til biskoppen

I vort nyhedsbrev nr. 81 udsendte vi det indlæg, jeg havde i "Kristeligt Dagblad" 18. januar 2010 mod den pontifikalmesse på latin, vor biskop lod afholde i Skt. Ansgars kirke søndag den 10. januar. To dage senere havde biskoppen et svar i avisen. Dette svar sendte vi ud som nyhedsmail nr. 82.

Umiddelbart inden jeg rejste til Paris den 25. januar for at holde en uges ferie i "byernes by" indsendte jeg en replik til biskoppen. Dette gensvar er ikke blevet trykt, så derfor kommer det her:

Den tridentinske messe i Skt. Ansgar – et svar til biskop Kozon

Min politiserende kritik af den gallaforestilling, som en pontifikalmesse efter tridentisk ritus vitterlig er, i den katolske domkirke i København, mener biskop Czeslaw Kozon er ubegrundet og skudt over målet. Gid det var så vel, vil jeg svare. Jeg er bekymret, og det skyldes de grupperinger, der uden for Danmark siden 1970'erne har presset på for at få den af pave Paul VI afskaffede messeform reintroduceret.

Store flertal inden for disse grupper har aldrig helt forliget sig med beslutningerne taget på Det andet Vatikanerkoncil og accepteret konsekvenserne af demokrati som styreform i det verdslige samfund. De vender sig imod princippet om religionsfrihed, adskillelse af stat og kirke, fri teologisk og kirkehistorisk forskning. Økumenisk samarbejde er de også imod. Den målsætning om at opdrage elever til selvstændigt tænkende mennesker, der findes i det danske og i flere andre landes skolesystemer, forkaster de. Ja, i en rapport, udsendt så sent som i december 2008 af den katolske biskop Patrick O'Donoghue af Lancaster i England, hed det, at "uddannede katolikker har skabt forvirring i kirken" og at "masseuddannelsen har ført til sygdom i kirken og staten." For dem er der kun én sandhed. Den formuleres af kirkens paver og biskopper og herefter har alle at rette sig. Hvilken viden og hvilke erfaringer, vi andre har, interesserer dem ikke.

Disse katolske mørkemænd har haft Johannes Paul II's og Benedikt XVI's bevågenhed. Lidt efter lidt har de to paver udvandet konciliets beslutninger, sidst med bekendtgørelsen "Summorum Pontificum" fra 2007, der tillod brug af den romerske messebog af 1570.

Genindførelsen af denne gamle, men ikke middelalderlige gudstjenesteordning, der kaldes "den ekstraordinære ritus", lader hånt om Paul VI's beslutning og gør stik mod konciliet ønske menigheden til en passiv og mere eller mindre tavs tilskuerskare. Hvis dette ikke er forræderi, så ved jeg ikke, hvad det er.

I sidste ende drejer det sig om vort kirkesyn. Engang var den katolske kirke identisk med paven, kardinalerne, biskopperne og til nød præsterne og ordensfolkene. Det ændrede konciliet på med dets erklæring om kirken som Guds folk. Konsekvensen heraf har vor kirkes ledere siden haft mere end svært ved at forlige sig med, for det betyder, at vi alle er ansvarlige for vor kirkes trivsel. Derfor må vi råbe op og protestere, hver gang de træffer en forkert beslutning, hver gang de fortæller os noget, der ikke er sandt. Det er vores tarv, de skal tage hensyn til, ikke kirkens ære og anseelse. Om en messeform er betagende smuk eller ej, er ganske uden betydning, hvis vi ikke forstår den og kan deltage aktivt i den.

Det er glædeligt, at biskoppen erklærer, at han personligt ikke har noget ønske om at fremme den tridentinske messe. Jeg ville så gerne tro ham, men det lyder lidt hult, når en hel række traditionalistiske præster indkaldes fra udlandet, så de sammen med ham kan stable denne paradeforestilling af en messe på benene, som opretholder det gamle syn på menigheden som en passiv samling umælende får.

2. Den tridentinske messe

Mellem de to indlæg blev jeg af pater Stephen Holm gjort opmærksom på, at der er forskel på en latinsk og en tridentinsk messe. Jeg skal ærligt indrømme, at det var jeg ikke klar over, da jeg skrev min protest, og kan som undskyldning kun sige, at jeg blev "forledt" af artiklens forfatter og biskoppens udtalelser i "Kristeligt Dagblad" den 9. januar, for begge blandede de to messeformer sammen.

Jeg har skrevet til Stephen Holm for at få forskellene belyst og fået en orientering, som jeg synes, vore medlemmer også skal have, for det er sikkert de færreste, der er klar over forskellene.

I forhold den tridentinske messe fra 1570, som findes i Messebogen fra 1926 eller i Salmebogen fra 1951, var nøgleordet for den nye messe forenkling. Dvs. ingen unødvendige gentagelser og bortfald af en række korstegn og knæbøjninger.

Der skulle ikke længere være en forberedelse til forberedelsen. Derfor forsvandt Trinbønnen. Confiteor (Syndsbekendelse) skulle være fælles for præst og menighed, Kyrie 2 gange 3 mod tidligere 3 gange 3 og Gloria kun siges/synges på søn- og festdage.

Offertoriet blev forenklet, så bønnens offerkarakter neddæmpedes til fordel for en præsentation af gaverne. Den lange nadverbøn blev erstattet af tre kortere bønner. "Domine, non sum dignus" (Herre, jeg er ikke værdig) før kommunionen skulle kun siges én gang mod tidligere tre.

Der skulle heller ikke være nogen afslutning efter afslutningen, hvorfor den påklistede oplæsning af Johannes I bortfaldt.

Desuden skulle der på søn- og festdage være 3 læsninger mod tidligere kun 2. Og en obligatorisk prædiken ved alle søndagsmesser.

Hertil kan jeg endvidere supplere, at efter oplæsningen af den første tekst sagde man tidligere "Deo gratias" (Tak være Gud), mens man nu siger "Dette er Guds ord" – en ændring jeg egentlig altid har undret mig over, for at Bibelen skulle være Guds ord, er en protestantisk, ikke katolsk opfattelse.

Den nye messe kan afholdes både på modersmål og latin (eller på modersmål med enkelte dele på latin/græsk). Den tridentinske, der kun var på latin, blev som nævnt afskaffet af pave Paul VI i 1970. Da pave Benedikt genindførte den, hørtes et ramaskrig, for i dens langfredagsliturgi var der en speciel bøn "pro perfidis Iudaeis" (for omvendelsen af de troløse jøder), en bøn som efter manges mening har været medvirkende til skabelsen af det folkelige jødehad, som udnyttet på det groveste af nazister og østeuropæiske fascister førte til udryddelsen af 6 mill. jøder mellem 1933 og 1945. Paven måtte derfor ændre denne bøn.

3. Sognesammenlægninger i København?

Kort før jul modtog jeg et anonymt brev, der fortalte, at biskoppen på det sidste pastoralrådsmøde skulle have talt om en sammenlægning af sognene Skt. Mariæ, Jesu Hjerte, Sakrament og Skt. Ansgar. Nogen reaktion herpå fremkom ikke på mødet, så brevskriveren bad VEOK tage sagen op. Jeg har talt med pastor Niels Engelbrecht, som jeg har kendt, siden han var knægt (jeg lærte ham at ministrere), og han afviste, at en sådan sammenlægning var under overvejelse. Det ville også, sagde han, blive et kæmpesogn.

Ja, det ville det. Men derfor kan der godt være noget om snakken. Nu holder jo Reinhold Sahner i Sakramentskirken op for at tiltræde en stilling i Columbia. Han har forleden orienteret menigheden herom og fortalt, at han over for biskoppen havde nævnt to præster som sin mulige efterfølger. Men, som han også sagde, også en sammenlægning med et andet sogn kunne komme på tale. Vi må derfor vente og se, hvad der sker.

4. Pastoralrådsmøder

Engang i efteråret ringede et medlem af pastoralrådet til mig for at fortælle mig, hvad der sker på møderne. Eller rettere sagt hvad der ikke sker: Biskoppen kommer og leverer en mundtlig redegørelse for tilstanden i bispedømmet, og derefter går man straks over til næste punkt på dagsordenen. Nogen debat eller drøftelse finder aldrig sted, sagde han. Det var han så frustreret over, at han havde besluttet ikke at genopstille.

Man må spørge: Hvorfor ønsker biskoppen ingen drøftelse? Der sidder (formentlig) mange fornuftige og stærkt engagerede mennesker i pastoralrådet, men hvad de mener, er åbenbart ganske uden betydning. Har vi som lægfolk ikke også et ansvar for vor kirkes trivsel? Er det ikke i fællesskab, at vi skal løse dens problemer?

Dette får mig til at tænke på, at rygter om sognesammenlægninger kunne være undgået, hvis biskoppen lagde sin redegørelse ud på bispedømmets hjemmeside. Her kan vi, der ikke har deltaget i hans jule-, påske- og pinsemesser, læse hans prædiker. Så hvorfor må vi ikke også få at vide, hvordan han ser på vor kirkes situation, og hvilke tanker han gør sig om løsningen af dens problemer?

5. Nye sexskandaler

Hvornår holder fortidens skeletter op med at rasle ud af skabene? Åbenbart ikke foreløbig. I øjeblikket rystes den katolske kirke i Tyskland af en skandale. Det begyndte med, at nogle tidligere elever på jesuitternes prestigefyldte og elitære gymnasium i Berlin henvendte sig til rektoren p. Klaus Merte i 1991 for at fortælle ham, at de var blevet seksuelt misbrugt af to af gymnasiets præster. Rektoren beklagede det selvfølgelig, men foretog sig ellers intet – ifølge ham selv fordi ofrene havde bedt om tavshed. Nogle af ofrene havde dog også indberettet overgrebene til de ansvarlige kirkelige myndigheder. Men heller ikke disse reagerede.

Kort før jul 2009 sendte rektoren imidlertid et brev til 600 nuværende og forhenværende elever, hvori han bad dem kontakte ham, hvis de var blevet seksuelt misbrugt. Det gjorde 15 af dem. Pressen fik derved nys derom og begyndte at skrive om det. Det førte til yderligere anmeldelser, således at det i skrivende stund drejer sig om 31 elever. Og det viser sig, at det ikke kun var på ordenens skole i Berlin, overgrebene fandt sted, men også på dens gymnasier i Bonn, Hamburg, Hildesheim, Göttingen, Hannover og i Schwarzwald. Alle spørger derfor nu, om det kun er toppen af isbjerget, man har set.

I Tyskland forældes sager om overgreb på børn 10 år efter, at offeret er blevet myndig (i grovere tilfælde dog efter 20 år). Eftersom de anmeldte overgreb fandt sted i 70'erne og 80'erne, kan de pågældende elever ikke rejse sag mod de pågældende præster eller jesuiterordenen ved de civile domstole. En advokat for ofrene overvejer derfor nu mulighederne for at føre sagerne ved amerikanske domstole. Og skulle ét af ofrene være amerikansk statsborger, skulle det ifølge advokaten være muligt. Sker det, vil det betyde jesuiterordenens ruin.

Den 5. februar 2010 havde den tyske avis "Die Welt Online" et længere interview med en mand, der for omkring 40 år siden adskillige gange var blevet misbrugt af sin sognepræst og af kirkens organist i byen Delitzsch i Sachsen.

Hans udtalelser bekræfter til fulde, hvad vi ved fra USA og Irland. Og det både hvad angår de psykiske traumer, den slags overgreb fremkalder, og de kirkelige myndigheders manglende reaktion. Kort efter årtusindskiftet anmodede han bispedømmet Magdeburg om at yde ham en erstatning og betale de psykologudgifter, han gennem årene havde haft: alt 450.000 €. Han fik 25.000 mod at underskrive en tavshedserklæring. Dagen efter modtagelsen af pengene gik han til pressen – med god samvittighed, for tavsheden var blevet ham påtvunget og kunne derfor ikke betragtes som værende gyldig.

I interviewet fortæller han også, at han havde skrevet til pave Benedikt og bedt ham afsætte biskop Gerhard Feige i Magdeburg. Han fik nok et privat brev fra paven, men alt, hvad paven kunne love ham, var at ville bede for ham! Da han fik dette svar, overvejede han at begå selvmord. Han gjorde det ikke og besluttede i stedet at fortsætte sin kamp imod de i Tyskland gældende forældelsesregler.

6. Paven på kollisionskurs med England

Benedikt XVI vil i september aflægge et officielt besøg i England. Men nu er der kommet alvorlige kurrer på tråden på grund af den anti-diskriminationslov, som det engelske parlament forventes at vedtage inden valget i maj 2010.

Loven, som har været en af Labourregeringens mærkesager, forbyder offentlige myndigheder og private, herunder kirkesamfund, at diskriminere kvinder, etniske minoriteter og homoseksuelle ved jobansættelser. Der vil være undtagelser, når det drejer sig om ansættelsen af præster, men ved alle andre ikke-religiøse ansættelser (fx. af administrativt personale) må kirkerne følge loven, siger ligestillingsminister Harriet Harmann.

Det har bragt pave Benedikt i harnisk. Han, der engang i 1990'erne som kardinal udtalte, at menneskerettighederne ikke gjaldt for homoseksuelle, har ved et møde for nylig med de engelske biskopper, bedt dem gå enigt og energisk til angreb på den kommende lov og rådgive befolkningen om, hvordan den skal stemme ved det kommende parlamentsvalg.

Dette har igen ophidset de engelske medier. Uanset partifarve har de på det kraftigste kritiseret denne utidige indblanding fra pavens side – ikke kun mod en lov, som der er massivt flertal for i det engelske parlament og blandt befolkningen som helhed, med også i den kommende valghandling. Menneskeretsaktivister, liberale, ateister og homoseksuelle er nu begyndt at planlægge demonstrationer under pavens besøg. Det forventes i øvrigt at ville koste de engelske skatteydere over 20 mill. £ (ca 165 mill. danske kroner).